

Welkom

Formatief toetsen

Toetsen om van te leren

Formatieve assessment

Formatieve evaluatie

Formatief lesgeven

Werken aan groei

Formatief toetsen

Toetsen om van te leren

Formatieve assessment

Een cyclisch proces waarbij informatie wordt verzameld over het leerproces en de prestaties van leerlingen, gekoppeld aan leerdoelen. Hierdoor hebben leerling en leraar inzicht in de sterke punten en in de ontwikkelpunten van de leerling, waardoor leerling en leraar in dialoog passende vervolgbeslissingen kunnen nemen, gericht op verder leren.

Formatieve evaluatie

Formatief lesgeven

slo

Formatief evalueren: een middel om...

- ...de motivatie en betrokkenheid te vergroten in de les.
- ...de vakinhoudelijke ontwikkeling van leerlingen te stimuleren.
- ...zelfsturend leren van leerlingen te ontwikkelen.
- ...zelf beter zicht te krijgen op de ontwikkeling van leerlingen.
- ...minder summatief te hoeven toetsen.

slo

slo

Pitches Goede praktijken

slo

 Hogeschool van Amsterdam

Schrijfpdracht met
bewijsmateriaal

Aan de hand van
een dilemma in of
buiten de klas

LIO-STARTASSESSMENT PPO

*'Wie ben ik als leraar?' 'Wie wil ik zijn als leraar?' 'Wat vind ik goed onderwijs?'
en 'Waarom doe ik de dingen zoals ik ze doe?'*

Vanuit drie perspectieven bekijken:

Gesprek waarin
dilemma wordt
besproken

Feedback
en
feedfor-
ward

CREATING TOMORROW

Ik als persoon
Persoonlijke
professionaliteit

Context
de schoolomgeving

Beroep
theoretische
inzichten en
bekwaamheid

Professionele
identiteit

Rondetafelsessie 1

slo

WERKEN MET LEERTAAKDAGEN

Rondetafelsessie 2

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

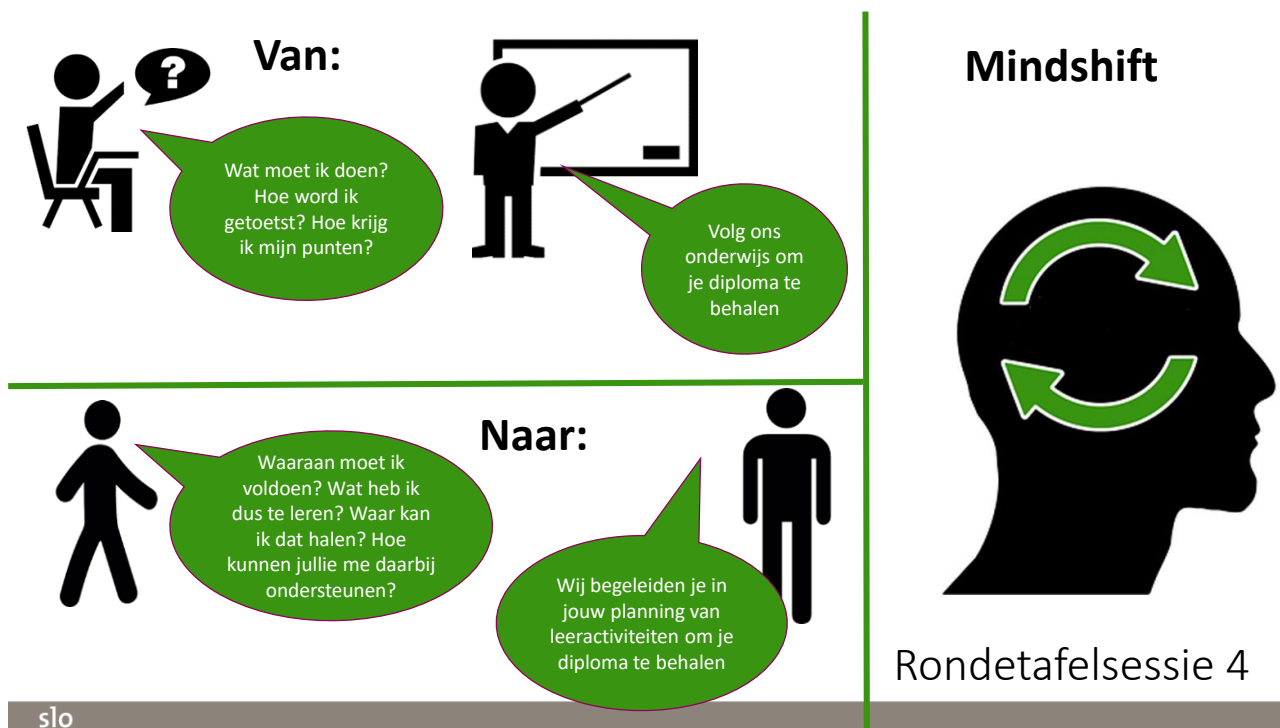
Formatieve evaluatie bij onderzoek doen

HAN, Master Leraar Nederlands
Esther Hanssen, Roeland Harms, Arjen Speekenbrink

Hoe kun je formatieve evaluatie succesvol
inzetten bij het uitvoeren van een
onderzoek?

Rondetafelsessie 3

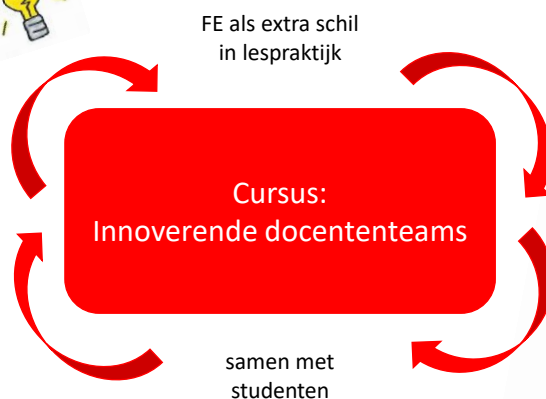
Master
Leren en Innoveren

Rondetafelsessie 5

Formatieve evaluatie is
krachtig voor leren

Ervaring opdoen met
congruent FE toepassen

Bartel Standaard-Dorhout
Anne Potters

slo

Rondetafelsessie 6

Formatief evalueren bij tweedejaars schrijfvaardigheid in de lerarenopleiding Engels

Gebaseerd op: *Leader of Their Own Learning* (Berger & Rugen, 2014)

slo

Programma

- 13.00 uur: opening en 1-minuutpitches
- 13.15 uur: 6 rondetafelsessies
 - 3 rondes van 15 minuten
- 14.15 uur: pauze
- 14.30 uur: keynote-lezing Dominique Sluijsmans: 'Wat maakt formatief evalueren echt formatief?' ZAAL X1.90
- 15.15 uur: keuze uit twee ontwerp sessies:
 - Ontwerp een professionaliseringssessie voor collega's: aan de slag met de toolkit Formatief toetsen (Judith Gulikers, WUR & Martijn Leenknecht, HZ) ZAAL X2.32
 - Ontwerp een hoor-/werkcollege voor in jullie lerarenopleiding: aan de slag met de hoor-/werkcollegereeks Formatief toetsen (Gerdineke van Silfhout, SLO & Marieke Kleinhuis, HAN) ZAAL X2.36
- 16.30 uur: borrel en (verdere) kennismaking en uitwisseling.

slo

Overzicht ronde tafels en zalen

1. Marijke Potters, HvA, Persoonlijke professionele ontwikkeling in het formatieve LIO-assessment **ZAAL X1.90**
2. Marieke Kleinhuis, HAN, Werken met leertaakdagen vanuit een formatieve insteek **ZAAL X1.90**
3. Esther Hanssen, HAN, Formatieve evaluatie bij onderzoek doen **ZAAL X2.36**
4. Annet Meinen en Rosan Bosma, Fontys, Werken met leeruitkomsten bij de leerlijn Algemene professionele vorming **ZAAL X2.32**
5. Anne Potters en Bartel Standaar-Dorhout, HR, Formatieve toetsing binnen de cursus Innoverende docententeams **ZAAL X2.12**
6. Henk La Roi, Windesheim, Leaders of their own learning: formatief evalueren in de lerarenopleiding Engels **ZAAL X2.26**

Werksessie 2: Aan de slag met het ontwikkelen van een hoor-/werkcollege Formatief toetsen

- Doel: Je stelt een eigen college samen passend bij de doelen, doelgroep en het tijdsbestek dat jij op je opleiding hebt.
- Opbrengst:
 - *Raamwerk / schets van een hoor-/werkcollege passend bij gestelde doelen die je wilt bereiken met en bij studenten*
 - *Ideeën hoe dit past bij het principe Teach what you preach & preach what you teach*

slo

Principes en doelstellingen hoor-/werkcollege

- 2 delen (2 colleges van 3 uur tot 5 colleges van 3 uur)
 - *Deel 1: het verhelderen van het concept van formatief evalueren: wat is het, waarvoor dient het, hoe ziet het eruit, e.d.*
 - *Deel 2: toepassen van technieken van formatief evalueren in de eigen praktijk*
- Uitgangspunten:
 - *Studenten maken kennis met de basisstof én reflecteren continu op eigen kennis, vaardigheden en attituden*
 - *De reeks is opgezet volgens het cyclisch proces van formatief evalueren, waardoor formatieve denk- en handelwijze zichtbaar is en studenten de aanpak ervaren, benoemen en erop reflecteren.*

slo

Voorbeelden

Doelen van toetsen

- Welke doelen voor toetsen ken je? Noteer deze individueel (ongeveer 2 minuten).
- Bespreek dit met je buurman en/of buurvrouw (ongeveer 2 minuten).

Doelen van toetsen (vervolg)

- Is het iemand opgevallen dat ik jullie aan het toetsen was?
- Ik wilde jullie voorkennis toetsen (o.a. over de literatuur).
- Op basis hiervan kan ik bijvoorbeeld bepalen of ik sneller of langzamer door de stof heen ga.
- Ook het random selecteren kan hierbij helpen. Waarom?

slo

Voorbeelden

Verschillende vormen van toetsen

Toetsen

Op post-it's:

- Schrijf zoveel mogelijk toetsvormen op (één per post-it).
- Plak deze ergens op het continuüm van informeel naar formeel.

Informeel informatie verzamelen over het leerproces (*assessment for learning*), bijv. vragen in de klas

Informeel

Formeel

slo

Voorbeelden

Modellen voor formatief toetsen

- Er zijn veel modellen voor formatief toetsen. In 2017, hoofdstuk 10.
- Wij bespreken twee modellen:
 - Model 3 fasen
 - Formatieve toetsen
- **Opdracht**
 - Maak groepen van 3 of 4 personen.
 - Vergelijk de twee modellen met elkaar:
 - Wat zijn de overeenkomsten?
 - Wat zijn de verschillen? Wat zijn focuspunten van het ene dan wel het andere model?
 - Wat zijn nu, kijkend vanuit deze beide modellen, voor jou als docent de kernelementen van formatief toetsen?

slo

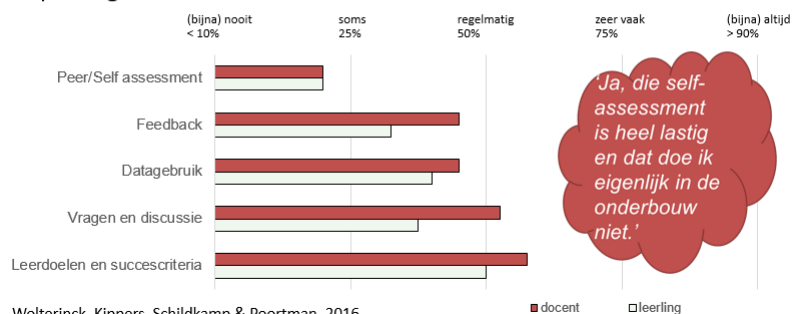
Voorbeelden

Formatief toetsen in de eigen lespraktijk

- Vul de vragenlijst in (15 minuten)
- Deze vragenlijst is gebaseerd op de ervaringen van docenten en leerlingen.
- In groepen van 3 tot 4 personen bespreken de resultaten.
- Maak per groep een advies op.
- Sterke punten;
- Verbeterpunten.

Resultaten onderzoek gebruik formatief toetsen

Toepassing in de lessen

Wolterinck, Kippers, Schildkamp & Poortman, 2016

■ docent □ leerling

slo

Voorbeelden

Reflectieopdracht: afsluiting collegereeks

- Bekijk het boek Toetsrevolutie (2016/2018) vanuit de FT-cyclus (Gulikers & Baartman, 2017), besproken tijdens deze colleges:
 - Zoek hierin een inspirerend voorbeeld. Waarom inspireert dit voorbeeld jou?
 - Welk voorbeeld vind je minder goed of onvolledig? Waarom?
 - Wat neem je hiervan mee voor je eigen lespraktijk?

slo

Toolkit

- Kaartspel: Ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal*
- Kaartspel: In dialoog over de FE-cyclus*
- Zelfscan: Wat doe ik al in mijn les aan FE?
- Handleiding en instrumenten: Observatie van FE in de les bij elkaar
- Contextscan: Inzicht in visie en ervaringen collega's t.a.v. implementatie van FE
- Werkvormen: In gesprek over onderwijsconcept en plan van aanpak
- ...

slo

Aan de slag

- Ga eerst met elkaar na:
 - *Voor welke studenten wil jij het hoor-/werkcollege of de reeks colleges ontwikkelen? Binnen welk leerjaar, welke module?*
 - *Hoeveel tijd kun je besteden voor formatieve evaluatie in de module/opleiding?*
 - *Welke doelen wil jij bewerkstelligen met de hoor-/werkcollegereeks*
- Download de hoor-/werkcollegereeks
- Gebruik de toolkit in ontwikkeling voor VO
 - Alles te vinden op: <http://curriculumvandetoeekomst.slo.nl/toolkit>

slo

Plenair

- 2 pitches
 - Doelen: wat willen wij bij studenten bewerkstelligen?
 - Aanpak: hoe doen wij dat? #opzet collegereeks en activiteiten in de lero

slo